
1. Penning van een kleermakersbond te Bergen op Zoom. — 2. Onbeschreven timmermansgildepenning van? — 3. Zege bij Praag. Voorstelling op zilveren boerenbroekstukken van 1774, het jubeljaar van Middelburg's Vrijheid.

1. Mr. J. DIRKS beschrijft in het *Penningskundig Repertorium*, III, onder No. 1425 een looden eenzijdigen penning (zie Pl. VI, n°. 1), als volgt:

1763

OUDEN

BOORT

N^o. X

N T

KABINET VAN DEN BOGAERDE te Moergestel.

Tot nu toe was het niet gelukt dat stukje te bestemmen. VAN DER AA 1) vermeldt een *Boort* of *Boord* als een gehucht in de meijerij van 's-Hertogenbosch en zegt er als bijzonderheid van, dat men er vele klompen maakte. Maar dat weinige gaf geen licht genoeg om het loodje aan een klompenmakersgilde in dat onbeduidende plaatsje toe te schrijven. De zaak bleef onbeslist, tot dat het ons medelid, den heer HERMAN VAN RIJCKEVORSEL te

1) V. D. AA, *aardrijkskundig woordenboek in voce*.

Vucht, is gelukt het op het archief van Bergen op Zoom terug te vinden. Van den heer E. KUYPER, kommissie ter sekretarie aldaar, vernamen wij toen, dat het loodje een gildepenny is geweest van een kleermakersbond, die omstreeks 1688 te Bergen bloeide. „Een ieder, die lid van den bond was,” schreef de heer KUYPER, „ontving ten bewijze van zijn lidmaatschap een penny, waarop vermeld stond het jaar zijner toetreding en de woorden „Ouden Boort” met een volgcijfer.

Om bij den bond te worden toegelaten moest men ingezetene der stad zijn en een zekere som in de belasting betalen. Niemand mocht in het gilde eenige oude kleederen verkoopen, tenzij deze negen dagen voor de deur of het venster van het verkoophuis hadden gehangen. Deze maatregel zal zijn genomen om te voorkomen, dat oneerlijk aangebrachte goederen verkocht zouden worden. Door een roeper werd bekend gemaakt, waar en wanneer de verkoop der goederen zou plaats hebben. Wanneer de leden van den bond ter markt kwamen, moesten zij om de staanplaatsen loten.

Met de fransche overheersching, in 1794, is de bond ontbonden.”

In alles dus een gewone gildepenny. Vermoedelijk is het een penny van het oudkleerkoopersgilde geweest.

Op het stadhuis te Bergen zijn nog een veertiental dergelijke stukjes aanwezig met de volgende gildenummers: 1, 2, 5, 12, 17, 18, 21, 28, 33, 35, 36, 42, 43 en 48. Alle dragen het jaartal 1763.

Dit laatste feit klopt niet met de mededeeling

van den heer KUYPER. Volgens dezen zou ieder loodje het jaar vermelden, waarop de nieuwe broeder in het gilde werd opgenomen. De stukjes echter dragen alle het jaar 1763, ook het exemplaar dat het eigendom is van den heer VAN RIJCKEVORSEL; 1763 wijst dus vermoedelijk den datum aan, waarop de loodjes zijn vervaardigd.

Noord-Brabant is zeer arm aan gildepenningen. DIRKS in zijn werk over de *Noord-Nederlandsche gildepenningen* vermeldt geen enkelen gildepenny van Bergen op Zoom; dit is eveneens het geval bij MINARD VAN HOORENBEKE.

Het penninkje van den vroegeren kleermakersbond te Bergen op Zoom is dus van veel belang, omdat, nu gebleken is, dat één gilde, penningen heeft doen vervaardigen, het zeer waarschijnlijk is, dat andere daar ter plaatse dit evenzoo hebben gedaan.

Nu de aandacht van belanghebbenden op dit punt is gevestigd, zou het mij zeer verwonderen als geene andere gildepenningen van Bergen op Zoom konden worden opgespoord.

Het loodje van den heer van RIJCKEVORSEL is vermoedelijk het exemplaar uit het kabinet VAN DEN BOGAERDE; het komt hoogst zeldzaam in verzamelingen voor.

-
2. De bestemming van den gildepenny, afgebeeld Pl. VI, n°. 2 lijkt op het eerste gezicht gemakkelijk, toch is het mij niet gelukt uit te vinden, in welke stad JOOST EVERS BUILSTERS, in 1673 als hoofdman van het Sint-Jozefgilde, vermeld staat.